

עכירות האור של בן-אור

תגובה 3

מאת דר' קציעה עלון > 30/07/2015 • 9:31

כאשר אצרתי את תערוכתה הראשונה של בן-אור, בחרטן לקרוא לה "החדר האינטימי". כאשר ביקרתי בתערוכה העכשווית שלה, בגלריה רוטשילד אמנויות, מיד ניכרה לעין ייצאה מен החדר אל החוץ השוקק. משזה במוחו הציורי שלה עבר תפנית, תפנית שהעלתה بي את המונח "התבגרות".

על גבי השכבה הדומסתית, הביתית, מונחת עתה שכבה חדשה – החוץ. אולם איזה חוץ מבקשת בן-אור לצייר וכייד? דומה כי אחד המפתחות החזקים לפענוח הציור של בן-אור הוא דואקן הביאוגרפיה. ביום מצויה בן-אור בנקודת שוויון ביוגרפיה: זה 25 שנה שהיא חייה בישראל, אותו מספר שנים שבו חייה בבלגיה. בן-אור מעולם לא עברה גיור, ובחירה ישראל אינה מופלת לקטגוריות "הmonic מאליו", אלא, כשם התערוכה, אל ה"התרסה" – לא במובנה הפרוובוקטיבי, אלא עםידה נחרצת על שלך.

בן-אור – אור

ואכן, חומה Ci צוירה של בן-אור המחקירה ויזואלית בלתי פוסקת של המקום שבו בחורה לחיות: כיצד נראים בונה ובנותיה בסביבה הישראלית, מה מכיל "ספר התמונות" שלהם?ומי היא עצמה, בן-אור? לא בצד כrichtת הקטלוג מעוטרת בדיון עצמי. פלטת הצבעים האדומות-חומה-צחובה שלה כמו מהדחתת את האור החזק מדי (חומה Ci לא בצד שמה הוא "בן-אור"), את עכירות האויר, את החול, את האבק. זהו איננו "אור התכלת העזה", הרומנטית, של מי שגדמה שכח הוא נתפס בעיניהם חזות, אלא "המציאות עצמה", נסח: "האבק של דליה רביקובי' בשירה "זכרון חמים

תאר לך: רק האבק לוה אותי / ולא היה לי מלאה אחר. / הוא הילך
 אותי / לגן ילדים / והיה מסכום את שערוני / בימי ילדותי החומים
 ביוון. // פטיар לך מיהו שלוה אותי, / וכל דברוני היה אחר. /
 בחזרה, בפרס ערוצים אימים, / והענינים טורפים את צידם, / פטיар
 לך מיהו שלוה אותי / ועד כמה רציתי מלאה אחר. // זרעוני העצים
 שקסקו, ולשעה / נתאניתי לשכנן ביחסות עם הרום. /ليلות רבים
 הייתה זו / על בתיים אחדים, רטבים מאהבה. / פטיар לך כמה
 הייתה מוקפת / שהיה המלאה היחיד שלי. // בימות החמשין הייתה
 מפליגה / עד עיר בירתם של הלוייטנים. / הייתה מלאה הפקרות
 מאוחרת. / לא רציתי לשוב כל עוד بي רוח, / אולם בשובי הייתה
 בערב / שנקטו בו קרוביו העורבים, / ולא היה לי שום מלאה, / ורק
 ".האבק לוה אותי".

בן-אור אינה מציה במחוות האפלים של רביקובי', ותמיד יאה שפוך על צוירה כסם שובה לב של יופי, אולם אי-שם, בתחום הנבואה שממנה בקע הציור, מציא גם האבק של דליה רביקובי'.

בטריפטיכון גודל של מזקה האריות בירושלים, הקרויה "היה היה פעם", מתיקה בן-אור את המזקה הפומפוזית מקומה אל עבר טבע אפריקאי פראי, אל עבר טהיטי של פול גוגן (בקטלוג מאזכורת האוצרת ארינה גורדון אף את המתחרצים של סזאן). במרכז הבריכה אשה בשער בהור וילד מניח יד על ראשה, שניים עירומים. בשיחה עימה מטעהה בן-אור את החשיבות של השיער הבלונדי והעירום, שני אלמנטים הרחוקים מרחק רב מן הריאליה המשנית של מזקה האריות בירושלים, שבה משתיכים בימים ילדים וילדות ירושלים המכוסים מכף רגל ועד ראש. המזקה היא לא אחד מקומות הבילוי החינמיים המעניים בעיר הקשה והעניה הזאת.

אן בן-אור – היה היה פעם

הערים והשיעור הבהיר הם שני אזכורים של "AIROPHE האבוד", של "גן-העדן האבוד", של ארקדייה עם נוף מיתולוגי מובהק. אלה הם גם בני-דמותם של נום וקובידון. הסצינה המכמו-רייאלית מופקעת מן הפרמטרים של הזמן והמקום הארץישראלים ומפליגה למחוזות אחרים לגמרי. חלקו השמאלי של הטריפטיך עשוי למשה מתמונה אחרת, שהדבקה אל הטריפטיך. פס עדין בשליש הימני מסגיר את הדבקה, הנטלה, של סצינה כה אירופית: נער יושב מול בריכת ברזים. מעשה הדבקה עצמו מקבל כאן מעמד מטפורי. מבט חזדר יגלה מצד שמאל של הילד, במרכז התמונה, כתם שחור, מאונך, חסר צורה, מעין יד אפלת הבוקעת מבין "אחוריו הקלעים" של הציור ומאיימת להחריב את הסצינה הפסטורלית כולה. המכלול הציורי מצליח לייצר סצינה אנigmטית, מורכבת ומרובדת.

אם ב"היה היה פעם" ויצרת בן-אור הכלאה בין מישורי דעת שונים, בציורים אחרים ניכרת הכלאה צורנית בין "ציור הטוב" (בן-אור היא, בראשית הדברים ובסוףם, חnicת המסורת הרשברגתית) ל"ציור הרע", הנאיבי, הילדי, הלא מהוקצע (במסורת הישראלית של "דלות החומר" ורפי לביא). בציור "אור" רקע הדיקון הנשי מרכיב משני צבעים: אפור וצהוב. שמי אובר אפורים וצהוב מדבר. אולם בחילול הגודל והרחיב של השמים מצויות חריטות גסות, מעין גרפייטי ילחומי המאפשר לצהוב להבקיע – עיגולים, צירום סכמטיים של טווס וציפוריים, שימוש ילדים.

החריטה ה"פרימיטיבית" מצויה גם בציור "הריקוד", הפורש לנגד עינינו סצינה כמו-קולומביאית, של זוג רוקד ונערה המנסה לאזן את עצמה על קורה, עומדת ליפול. רקע האוכרה מנוקד ככל אלמנטים גרפיים הפוצעים את הנוף ומנסים להנichi את עצם בו. כך נחלצת הסצינה מן הקיטש והדבוקות האורובים לה, והופכת לציור מעניין הכהך בכאב ומוסטורין. כמעט בניגוד לשמה, "התرسה" היא תעהכה שיש בה דבר מה המוצא מסילות אל לבבות רבים.

התרסה, אן בן-אור, גלריה רוטשילד, רח' יהודה הלוי 48, תל-אביב. אוצרת: איונה גורדון. נעליה: 15.8.15